

ISSN 2313-8823

ВІСНИК

Дніпропетровського університету

2016

Т 24

№ 24

Серія

**ІСТОРІЯ І ФІЛОСОФІЯ
НАУКИ І ТЕХНІКИ**

Випуск 24

ВІСНИК

Дніпропетровського університету

Науковий журнал

№ 24

Том 24

2016

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Чл.-кор. НАН України, д-р фіз.-мат. наук, проф. **М. В. Поляков** (голова редакційної ради); ст. наук. співроб., проф. **В. І. Карплюк** (заст. голови); д-р фіз.-мат. наук, проф. **О. О. Кочубей**; д-р хім. наук, проф. **В. Ф. Варгалюк**; чл.-кор. НАПН України, д-р філос. наук, проф. **П. І. Гнатенко**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **О. Г. Гоман**; д-р філол. наук, проф. **В. Д. Демченко**; д-р техн. наук, проф. **А. П. Дзюба**; д-р пед. наук, проф. **Л. І. Зеленська**; чл.-кор. НАН України, д-р фіз.-мат. наук, проф. **В. П. Моторний**; чл.-кор. НАПН України, д-р психол. наук, проф. **Е. Л. Носенко**; д-р біол. наук, проф. **О. Є. Пахомов**; д-р іст. наук, проф. **С. І. Світленко**; акад. Академії наук ВО України, д-р іст. наук, проф. **В. С. Савчук**; акад. Академії наук ВО України, д-р фіз.-мат. наук, проф. **В. В. Скалозуб**; д-р філол. наук, проф. **Т. С. Пристайко**; чл.-кор. НАН України, д-р біол. наук, проф. **А. П. Травлєєв**; д-р техн. наук, проф. **Ю. Д. Шептун**; д-р філос. наук, проф. **О. С. Токовенко**; д-р екон. наук, проф. **Н. І. Дучинська**; д-р філол. наук, проф. **І. С. Попова**; **Вятр Єжи Йозеф**, ректор Європейської школи та управління, професор (Польща); д-р фіз.-мат. наук, проф. **Ю. Мельников** (США).

**Серія: ІСТОРІЯ І ФІЛОСОФІЯ
НАУКИ І ТЕХНІКИ**

Випуск 24

Дніпропетровський національний
університет імені Олеся Гончара

*Друкуються за рішенням вченої ради Дніпропетровського національного університету
імені Олеся Гончара згідно з планом видань на 2016 р.*

Рецензенти:

*д-р іст. наук, проф. О. І. Журба
д-р техн. наук, проф. Л. О. Гріфпен*

Наведено матеріали з історії створення ракети-носія «Зеніт», проаналізовано розвиток спекулятивно-діалектичних підходів до концептів творчості Гегеля, деякі питання філософсько-наукових концепцій І. Лакатоса й Ст. Тулміна, здійснено наукометричний аналіз наукових програм Є. С. Бурксера. Розглянуто історію Інституту колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського, стан розробки в НАН України методів і технологій очищення води, розвиток природничих знань і світосприйняття в Україні до XVII ст., поняття «інтернаціональність науки та «національна» наука, процес створення кафедр медичної рентгенології в Україні і роль Харківського наукового товариства в організації науки, особливості концепту «науково-конструкторська школа», проблему надання усним джерелам офіційного статусу історичного джерела, започаткування в Харкові серійного виробництва елементів систем керування артилерійським вогнем, доробок кафедри прикладної механіки Дніпропетровського держуніверситету. Досліджено різноманітні аспекти діяльності О. К. Кононовича, С. М. Ямпольського, В. І. Тимофійка, В. М. Ковтуненка. З'ясовано пріоритети України у створенні новітніх технологій металургії титану і його сплавів, визначено роль регіональних керівників у розвитку суднобудівних осередків Півдня України (перша половина XIX ст.). Розглянуто дискусійні питання щодо статусу алхімії й алхімічного письменства в монографії Рафаїла Т. Принке.

Для науковців, викладачів, аспірантів, магістрів, слухачів ФПК, студентів

Приведены материалы по истории создания ракеты-носителя «Зенит», проанализированы развитие спекулятивно-диалектического подходов к концептам творчества Гегеля, некоторые вопросы философско-научных концепций И. Лакатоса и Ст. Тулмина, проведен наукометрический анализ научных программ Е. С. Бурксера. Рассмотрены история Института коллоидной химии и химии воды им. А. В. Думанского, состояние разработки в НАН Украины методов и технологий очистки воды, развитие естественнонаучных знаний и мировосприятия в Украине до XVII ст., понятия «интернациональность» науки и «национальная» наука, процесс создания кафедр медицинской рентгенологии в Украине, роль Харьковского научного общества в организации науки, особенности концепта «научно-конструкторская школа», предоставления устным источникам статуса официального исторического источника, начало в Харькове серийного производства элементов систем управления артиллерийским огнем, достижения кафедры прикладной механики Днепропетровского госуниверситета. Исследованы различные аспекты деятельности А. К. Кононовича, С. Н. Ямпольского, В. И. Тимофеенко, В. М. Ковтуненко. Выявлены приоритеты Украины в создании новейших технологий металлургии титана и его сплавов, определена роль региональных руководителей в развитии судостроения и городов Юга Украины в первой половине XIX ст. Рассмотрены дискуссионные вопросы в монографии Рафаила Т. Принке относительно статуса алхимии и алхимической письменности.

Для научных работников, преподавателей, аспирантов, магистров, слушателей ФПК, студентов.

Presents materials from the history of the launch vehicle creation «Zenith», are analyzed the development of speculative-dialectical approaches to of creativity Hegel's concepts, some questions of philosophical and scientific concepts I. Lakatos and St. Toulmin, conducted scientometric analysis of E. S. Burkser's scientific programs. Are considered the history of the A. V. Dumansky's Institute of Colloid and Water Chemistry, the state of methods and technologies development for water treatment in the National Academy of Sciences of Ukraine, the development of scientific knowledge and perception of the world in Ukraine until the XVII century, the concepts of «internationality» of science and the «national» science, the process of creating of the Departments of medical radiology in Ukraine, the role of the Kharkov Scientific Society in the organization of science, features, the concept of the «Scientific-engineering school», provision of oral sources the official historical source status, start in Kharkiv serial production of elements of the artillery fire control systems, achievements the Department of applied mechanics of the Dnipropetrovsk State University. Are studied the different aspects of activities A. K. Kononovich, S. N. Yampolsky, V. I. Timofeenko, V. M. Kovtunencko. Are clarified the priorities of Ukraine in the creation of new technologies in metallurgy of titanium and its alloys, defined the role of regional government leaders in the development of shipbuilding and cities in the South of Ukraine in the first half of the XIX century. Were considered the discussions in the monograph Raphael T. Prinke regarding the status of alchemy and alchemical writings.

For researchers, teachers, graduate students, masters, listeners FPK, students.

Редакційна колегія:

д-р іст. наук, проф. **В. С. Савчук** (відп. редактор); д-р філос. наук, проф. **В. О. Панфілов** (заст. відп. редактора); д-р іст. наук, проф. **Л. М. Бесов**; д-р філос. наук, проф. **П. І. Гнатенко**; д-р мед. наук, проф. **Ю. К. Дуленко**; д-р іст. наук, проф. **О. І. Журба**; д-р іст. наук, проф. **В. В. Іваненко**; д-р філос. наук, проф. **В. П. Капітон**; д-р іст. наук, проф. **І. І. Колесник**; д-р філос. наук, проф. **В. Б. Окорок**; д-р філос. наук, проф. **В. І. Онопрієнко**; д-р біол. наук, проф. **О. Я. Пилипчук**; д-р філос. наук, проф. **В. І. Пронякін**; д-р філос. наук, проф. **В. М. Рамішвілі** (Грузія); д-р габіліт., проф. **Срогаш Тадеуш** (Польща); д-р габіліт., проф. **Стройновські Анджей** (Польща); д-р філос. наук, проф. **О. С. Токовенко**; д-р філос. наук, проф. **І. З. Цехмістро**; д-р іст. наук, проф. **Г. К. Швидько**; д-р філос. наук, проф. **С. В. Шевцов**; канд. іст. наук **А. В. Сюх** (відп. секретар).